

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG-410.003.15.2018

P/18/108

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/108 Ochrona zabytków w województwie lubuskim na wypadek sytuacji kryzysowych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Dariusz Obierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/32/2018 z dnia 15.03.2018 r. <i>(dowód: akta kontroli str. 2-3)</i>
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Międzyrzeczu, Rynek 1, 66-300 Międzyrzecz (dalej: <i>Urząd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Remigiusz Lorenz - Burmistrz Międzyrzecza od dnia 8 grudnia 2014 r. <i>(dowód: akta kontroli str. 1)</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹, że Gmina Międzyrzecz (dalej: Gmina) w latach 2016-2018² nie w pełni rzetelnie realizowała zadania z zakresu ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych.

Stan ten wynikał przede wszystkim z zaniechania uaktualnienia kluczowych dla realizacji zadań w tym obszarze dokumentów planistycznych, tj. planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz braku gminnego programu opieki nad zabytkami. Gmina nie dysponowała również kompletnymi i aktualnymi informacjami o zabytkach zlokalizowanych na jej obszarze, co może utrudniać prowadzenie skutecznych działań na rzecz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Z uwagi na brak tych dokumentów, podejmowane przez Gminę przedsięwzięcia miały charakter działań doraźnych i nie wynikały z długofalowej, skoordynowanej polityki w obszarze opieki nad zabytkami i ochrony zabytków, w tym na wypadek i w sytuacjach kryzysowych.

Poprawy wymaga przestrzeganie obowiązków wynikających z ustawy Prawo budowlane w odniesieniu do własnych zabytków. Zaniedbania w tym obszarze (brak przeglądów okresowych, zaniechanie realizacji części wymaganych zaleceń pokontrolnych, pogarszający się stan obiektów) może bowiem skutkować dalszą degradacją posiadanych zabytków, a także stwarzać zagrożenie życia lub zdrowia osób z nich korzystających oraz nie sprzyjać skutecznej ochronie zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych. Niewątpliwym wpływ na zakres i sposób realizacji zadań miały ograniczone możliwości finansowe Gminy.

Pozytywnie należy natomiast ocenić udzielanie ze środków budżetu Gminy dotacji na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych.

Pomimo posiadania informacji o sytuacjach kryzysowych Gmina nie powiadamiała administratorów zabytków stanowiących jej własność o związanych z nimi zagrożeniach, a także nie podejmowała innych przedsięwzięć zapobiegawczych i zabezpieczających. Należy jednak zauważyć, że w okresie objętym kontrolą nie doszło do sytuacji kryzysowych skutkujących uszkodzeniem lub stratami w zabytkach stanowiących własność Gminy.

Podkreślenia wymaga, że jeszcze w toku kontroli podjęto lub zadeklarowano działania, zamierzające do usunięcia części stwierdzonych nieprawidłowości.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Okres objęty kontrolą: lata 2016 - 2018 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie i organizacja zadań związanych z ochroną zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym³ Urzędu do zakresu zadań Wydziału Planowania Przestrzennego przypisano w szczególności sprawy w zakresie sporządzenia i realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami, a także sporządzanie wymaganych sprawozdań z realizacji Programu.

Natomiast do zadań i obowiązków kierownika ww. wydziału przypisano zadania w zakresie nadzoru nad prowadzeniem oraz aktualizacją gminnej ewidencji zabytków i prowadzenia spraw dotyczących udzielania i rozliczania przez Gminę dotacji na prace remontowe i konserwatorskie przy zabytkach.

Zadania w zakresie opracowania planu ochrony jednostek organizacyjnych i nadzorowania jego realizacji, opracowania i aktualizacji planu obrony cywilnej czy planowania i koordynacji przedsięwzięć mających na celu zapewnienie sił i środków do zwalczania pożarów, klęsk żywiołowych, katastrof i innych zagrożeń na obszarze Gminy przypisano do zadań Biura Ochrony Informacji Niejawnych i Bezpieczeństwa Publicznego.

Zadania w ww. zakresie zostały odzwierciedlone w zakresach czynności kierownika Biura Ochrony Informacji Niejawnych i Bezpieczeństwa Publicznego oraz kierownika Wydziału Planowania Przestrzennego.

Ponadto ustalono, że:

- żadnemu z pracowników Gminy nie przypisano zadań w zakresie opracowania i realizacji planów (gminnego i jednostkowych dla zabytków będących w posiadaniu Gminy) ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, o których mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych⁴ (dalej: *rozporządzenie w sprawie ochrony zabytków*);
- pracownicy Urzędu, którym przydzielono realizację spraw dotyczących zabytków nie posiadają specjalistycznego wykształcenia ani - poza kierownikiem Wydziału Planowania Przestrzennego⁵ - nie uczestniczyli w szkoleniach z zakresu zagadnień dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- w Urzędzie nie wprowadzono odrębnych (wewnętrznych) procedur dotyczących realizacji zadań związanych z ochroną zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych.

(dowód: akta kontroli str. 4-36, 41-57, 369-370)

1.2. Zarządzeniem nr ON-1/2008 z 4 lipca 2008 r. Burmistrz powołał Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego⁶, do zadań którego należy m.in. ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń, monitorowanie i prognozowanie rozwoju sytuacji poprzez przygotowanie propozycji działań, zmian lub zaniechanie działań ujętych w gminnym planie reagowania kryzysowego, przekazywanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami, a zarządzeniem nr 1/ON/2001 z 14 lutego 2001 r. ustalił przedsięwzięcia niezbędne do organizacyjnego przygotowania działań reagowania kryzysowego oraz zasad planowania i wdrażania Gminnego Planu Reagowania Kryzysowego.

³ Zarządzenie nr 52/2015 Burmistrza Międzyrzecza z 8 lipca 2015 r.

⁴ Dz. U. Nr 212, poz. 2153.

⁵ Uczestniczyła 12 stycznia 2018 r. w szkoleniu nt. *Nowe uprawnienia organów ochrony zabytków i samorządu terytorialnego w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego - procedury nakładania i egzekwowania administracyjnych kar pieniężnych.*

⁶ W okresie zagrożenia, obowiązywania stanu klęski żywiołowej lub stanów podwyższonej gotowości obronnej państwa Zespół pracuje w trybie ciągłym, z zapewnieniem zmianowej pracy (całodobowych dyżurów) osób wchodzących w skład Zespołu. Do zadań Zespołu należy m.in. ocena występujących i potencjalnych zagrożeń, monitorowanie i prognozowanie rozwoju sytuacji poprzez przygotowanie wniosków dotyczących wykonania lub zaniechania działań oraz przekazywanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami.

Zgodnie z zarządzeniem, reagowanie Gminy na zdarzenia wykonywane będzie przy udziale Gminnego Zespołu Reagowania Kryzysowego (GZRK)⁷, który ocenia sytuację i wypracowuje propozycje m.in. poleceń dla Burmistrza oraz zapewni stały dopływ informacji i bieżące informowanie Burmistrza. Decyzję o uruchomieniu działań reagowania kryzysowego na szczeblu Gminy oraz powołania GZRK podejmuje Burmistrz. W zakresie zjawiska atmosferycznego (silny wiatr) wyodrębniono 3 stopnie zagrożeń:

- zagrożenie 1 stopnia - wiatr o prędkości 54 do 72 km/h, w porywach 72 do 90 km/h,
- zagrożenie 2 stopnia - wiatr o prędkości 72 do 90 km/h, w porywach 90 do 115 km/h,
- zagrożenie 3 stopnia - wiatr o prędkości ponad 90 km/h, w porywach ponad 115 km/h.

Adekwatnie do ww. zagrożeń ustalono stopnie szkód:

- 1 stopień – uszkodzenia budynków, dachów, szkody w drzewostanie, łamanie gałęzi i drzew, utrudnienia komunikacyjne,
- 2 stopień – uszkodzenia budynków, dachów, łamanie i wrywanie drzew z korzeniami, utrudnienia komunikacyjne, uszkodzenia linii napowietrznych,
- 3 stopień – niszczenie zabudowań, zrywanie dachów, niszczenie linii napowietrznych, duże szkody w drzewostanie, znaczne utrudnienia w komunikacji, zagrożenie życia.

(dowód: akta kontroli str. 1052-1120, 1395-1399)

1.3. Zagadnienia dotyczące ochrony zabytków, w tym także na wypadek sytuacji kryzysowych nie były w kontrolowanym okresie przedmiotem kontroli wewnętrznej i badań audytowych. Kwestie te nie były także w tym okresie przedmiotem kontroli zewnętrznych ani przedmiotem skarg i wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 360,1491)

1.4. W Gminie dotychczas nie utworzono (formalnie nie została przyjęta) gminnej ewidencji zabytków (dalej GEZ), o której mowa w art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁸ (dalej *u.o.z.*).

Do dnia rozpoczęcia kontroli NIK, GEZ była w trakcie opracowywania, aktualizacji i weryfikacji i nie została jeszcze uzgodniona z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (LWKZ)⁹.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. na terenie Gminy zlokalizowanych było 1.633 zabytków (nieruchomych - 1.185 i archeologicznych - 448), w tym:

- wpisane do rejestru zabytków 117 (nieruchome - 117),
- wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków 457 (nieruchome - 457),
- inne wyznaczone przez Burmistrza 611 (nieruchome - 611).

W Urzędzie brak jest informacji o zabytkach ruchomych i o stanowiskach archeologicznych w podziale na wpisane do rejestru zabytków lub wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków lub wyznaczone przez Burmistrza.

Właściciele lub posiadacze zabytków nie byli informowani o objęciu obiektu Gminną Ewidencją Zabytków na etapie jej sporządzenia.

W stosunku do stanu na 31 grudnia 2015 r. liczba zabytków zwiększyła się o jeden.

Na wniosek Parafii LWKZ decyzją z 30 marca 2016 r.¹⁰ wpisał do rejestru zabytków zespół trzech dzwonów umieszczonych w obrębie wieży kościoła parafialnego w Międzyrzeczu (nr rejestru L-B-166/ poz.1-3). Po dokonanych oględzinach ww. zabytku LWKZ stwierdził m.in., że dzwony¹¹ posiadają istotne wartości historyczne, artystyczne i naukowe.

⁷ W skład Zespołu oprócz Burmistrza, kierownika Biura ds. Ochrony informacji niejawnej, kierowników wydziałów wchodzi kierownik OPS, komendant Gminny OSP oraz przedstawiciele KP Policji i KP PSP.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, ze zm.

⁹ Zgodnie z umową o dzieło nr 3/2017 z 27 kwietnia 2017 r. Gmina zleciła do wykonania *Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2018-2021* w terminie 29 grudnia 2017 r., po podpisaniu aneksu nr 1 do 31 grudnia 2018 r. Wynagrodzenie określono w kwocie brutto 22.500 zł.

¹⁰ RZD.5131.1.2016 [3].

¹¹ Jeden z 1904 r. i dwa z okresu powojennego, ufundowane w latach 1966 i 1968 r.

W trakcie kontroli NIK, w dniu 17 kwietnia 2018 r. Burmistrz przedłożył LWKZ aktualizację gminnej ewidencji zabytków w celu jej uzgodnienia oraz Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2018-2021. Pismem z dnia 21 czerwca 2018 r. LWKZ poinformował o załatwieniu sprawy do dnia 31 sierpnia 2018 r.

Z informacji uzyskanej od Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynika m.in., że na terenie Miasta i Gminy Międzyrzecz znajdują się:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków - 155,
- zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków (dla których opracowano karty ewidencyjne zabytków) - 421,
- inne zabytki nieruchome (w tym proponowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków) - 1.365,
- zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków - 135,
- zabytki ruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków - 314,
- zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków - 2,
- zabytki archeologiczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków - 449.

Analiza danych gminnych i LWKZ wykazała m.in. różnice w następującym zakresie: - zabytki nieruchome wpisane do rejestru (155 - LWKZ wobec 117 - Gmina), - innych zabytków nieruchomych (1.365 - LWKZ wobec 1.185 - Gmina), zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków (421 - LWKZ wobec 457 - Gmina), zabytki archeologiczne (449 - LWKZ wobec 448 - Gmina).

(dowód: akta kontroli str. 318, 319, 343, 361-365, 376, 414-428, 854-859, 861-994, 1393-1394, 1489-1490)

Odnosnie braku informowania właścicieli zabytków o objęciu gminną ewidencją zabytków, kompletności przekazanych danych do LWKZ oraz różnic pomiędzy danymi Gminy i LWKZ kierownik Wydziału planowania przestrzennego wyjaśniła m.in., że:

- uchybienia dotyczą lat 2003-2014 i jest trudno udzielić informacji, dlaczego właściele lub posiadacze zabytków nie byli informowani. Od 2015 r. rozpoczęto prace nad opracowaniem GEZ i gminnym programem opieki nad zabytkami. Po uzgodnieniu gminnego programu opieki nad zabytkami przez LWKZ zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne;

- w dniu 17 kwietnia 2018 r. przekazano komplet dokumentacji do LWKZ, która zawierała m.in. gminną ewidencję zabytków obręb miejski, gminną ewidencję zabytków obręb wiejski, obiekty proponowane do wykreślenia, obiekty proponowane do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków;

- wśród przyczyn rozbieżności pomiędzy danymi w zakresie liczby zabytków wskazanych przez Gminę i LWKZ można wskazać na: - fakt, iż poprzednia ewidencja tworzona była w latach 2003-2014 i nie była uzgodniona z konserwatorem, - brak komunikacji pomiędzy organami (o wykreśleniu bądź ujęciu w rejestrze lub ewidencji), - brak aktualizacji danych, gdzie w zasobach funkcjonują nieistniejące nazwy ulic oraz nieaktualne podkłady mapowe.

Zdaniem kierownika, opracowana i uzgodniona aktualna ewidencja zabytków w przyszłości pozwoli na prowadzenie jednolitej i spójnej dokumentacji przez oba organy.

(dowód: akta kontroli str. 1508-1510)

Urząd posiada założone karty adresowe dla zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i objętych wojewódzką ewidencją zabytków. Analiza założonych kart¹² wykazała, że karta adresowa jest zgodna ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (załącznik nr 6)

¹² Badaniem objęto 10 kart zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków oraz 10 kart zabytków objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

i zawiera wszystkie wymagane dane - § 17. Obiekty te objęte są ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 801-843)

Na terenie Gminy znajdują się zabytki wpisane do rejestru, stanowiące jej własność:

- Aleja lipowa. *Wpis do rejestru nr 2159;*
- Ratusz, ul. Rynek 1. *Wpis do rejestru nr KOK-I-225 oraz nr KO-I -37/76;*
- Budynek, ul. Chłodna 7 *Wpis do rejestru nr 893, KOK-I-153/76;*
- Budynek, ul. Skargi 8. *Wpis do rejestru nr 862, KOK-I-136/76;*
- Budynek, ul. Spokojna 1. *Wpis do rejestru nr 959;*
- Budynek, ul. Mieszka I 21. *Wpis do rejestru nr 919;*
- Budynek, ul. K. Wielkiego 34. *Wpis do rejestru nr 929, KOK-I-161/76;*
- Budynek, ul. K. Wielkiego 38. *Wpis do rejestru nr 930, KOK-I-160/76;*
- Budynki, ul. Winnica (budynki w zabudowie folwarcznej). *Wpis do rejestru nr 2136.*

(dowód: akta kontroli str. 320-320A, 844-853, 1345-1376, 1381-1392)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

1. W strukturze organizacyjnej Urzędu oraz w opisach stanowisk pracowników nie określono komórek właściwych oraz osób odpowiedzialnych za opracowanie gminnego i jednostkowych planów ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych.

Kontrola wykazała, że żadnemu z pracowników Urzędu nie przypisano zadań w zakresie opracowania, aktualizacji i realizacji planów (gminnego i jednostkowych dla zabytków będących w posiadaniu Gminy) ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, o których mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

(dowód: akta kontroli str. 4-36, 49-57, 1515-1527)

Burmistrz wyjaśnił, że w związku z tym, że przepis obowiązuje do 2004 r. pracownicy merytoryczni nie sygnalizowali mi o konieczności uzupełnienia regulaminu czy zakresu czynności, który winien być opracowany. Brak przypisania tego zadania wynikał z przeoczenia. Aktualnie dostrzegam konieczność uzupełnienia i zmian w obowiązujących regulacjach wewnętrznych dotyczących organizacji zadań związanych z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków, w tym w sytuacjach kryzysowych w celu jednoznacznego i kompleksowego przypisania tych obowiązków komórce organizacyjnej i pracownikowi. W najbliższym czasie dokonam zmian w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 1507)

2. Pomimo podjęcia działań zmierzających do utworzenia GEZ ewidencja ta nie została ostatecznie utworzona, uzgodniona z LWKZ i formalnie przyjęta, co stanowiło naruszenie obowiązków wynikających z art. 22 ust. 4 i 5 u.o.z.¹³. Zgodnie z tymi przepisami Burmistrz prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy po jej uzgodnieniu z LWKZ.

GEZ ma obejmować zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz zabytki nieruchome wyznaczone przez burmistrza w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, a sposób prowadzenia GEZ określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 26 maja 2011 roku¹⁴.

Gmina nie posiada informacji o zabytkach ruchomych i o stanowiskach archeologicznych w podziale na wpisane do rejestru zabytków lub wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków lub wyznaczone przez Burmistrza.

Ewidencja ta winna być założona w terminie 2 lat od przekazania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków wykazu, o którym mowa w art. 7 ustawy z 18 marca 2010 r.

¹³ Ustawa weszła w życie 17.11.2003 r.

¹⁴ Dz. U. z 2011 r. Nr 113, poz. 661.

o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁵ (art. 6 ust. 2 ww. ustawy), tj. do dnia 5 grudnia 2012 r.

LWKZ pismem z 10 grudnia 2015 r. przypomniał o obowiązku założenia ewidencji zabytków¹⁶, w formie kart adresowych, a włączenie tych kart do gminnej ewidencji zabytków powinno być, po akceptacji przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, uregulowane w formie aktu o charakterze wewnętrznym i odpis tego aktu przesłany do LWKZ.

(dowód: akta kontroli str. 58-64, 283-317, 318, 343, 376, 1515-1527)

Burmistrz oraz kierownik Wydziału Planowania Przestrzennego¹⁷ potwierdzili fakt braku uzgodnionej i zweryfikowanej gminnej ewidencji zabytków, a jako przyczynę tego zaniedbania Burmistrz wskazał m.in. na uchybienia dotyczące lat 2003-2014 i brak działań naprawczych w tym okresie.

Ponadto Burmistrz wskazał na problemy niezależne od organu, a wynikające z braku rzetelności i wielokrotnych wezwań i upomnień w stosunku do podmiotu, z którym zawarta została w dniu 3 września 2015 r. umowa na opracowanie aktualizacji gminnej ewidencji zabytków. Wykonawca nie przygotował także informacji o zabytkach ruchomych i o stanowiskach archeologicznych w podziale na wpisane do rejestru zabytków, wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków lub wyznaczone przez Burmistrza.

(dowód: akta kontroli str. 41-48, 347, 366-368A)

Zdaniem NIK, wskazane w ww. wyjaśnieniach okoliczności i uwarunkowania nie mogą być w pełni uwzględnione. Należało bowiem zapewnić taką organizację pracy Urzędu, aby wykonać ten obowiązek ustawowy, a ponad 4-letni okres od przekazania ww. wykazu – nawet przy wątpliwościach, co do aktualności i kompletności zawartych w nim danych – był dostatecznie długi, aby wyeliminować wszelkie rozbieżności i założyć gminną ewidencję zabytków.

W dniu 17 kwietnia 2018 r. Burmistrz przedłożył LWKZ gminną ewidencję zabytków w celu jej uzgodnienia. Pismem z dnia 1 czerwca 2018 r. LWKZ poinformował o załatwieniu sprawy do dnia 29 czerwca 2018 r., a pismem z 21 czerwca 2018 r. wydłużył termin do 31 sierpnia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 376, 1393-1394, 1489)

Ocena cząstkowa

Pomimo podjęcia działań i kilkuletnich prac zmierzających do utworzenia GEZ, zadanie to dotychczas nie zostało zrealizowane. W konsekwencji może być utrudnione prowadzenie skutecznych działań na rzecz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, w szczególności na wypadek sytuacji kryzysowych.

W Urzędzie nie w pełni rzetelnie przypisano obowiązki związane z organizacją ochrony zabytków i opieką nad zabytkami na terenie Gminy, w tym w szczególności na wypadek sytuacji kryzysowych. Nie wyznaczono bowiem komórek organizacyjnych oraz pracowników odpowiedzialnych za opracowanie gminnego i jednostkowych planów ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych.

2. Opracowywanie i aktualizowanie programów / planów w zakresie ochrony zabytków

¹⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474.

¹⁶ Pismo RZD.5133.68.2015.

¹⁷ Z regulaminu organizacyjnego Urzędu wynika m.in., że do zadań Wydziału Planowania Przestrzennego przypisano w szczególności sprawy w zakresie sporządzania Gminnego programu opieki nad zabytkami, w tym: a) przygotowywanie projektów uchwał w sprawie przyjęcia Gminnego programu opieki nad zabytkami, b) prowadzenie spraw związanych ze sporządzeniem Gminnego programu opieki nad zabytkami, c) zlecenie opracowania Gminnego programu opieki nad zabytkami, d) koordynacja i prowadzenie uzgodnień wewnętrznych i zewnętrznych w sprawie projektu Gminnego programu opieki nad zabytkami, e) kompletowanie i przygotowywanie materiałów związanych z opracowaniem Gminnego programu opieki nad zabytkami, f) sporządzanie sprawozdań z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Urząd posiadał opracowany, uzgodniony i zatwierdzony w maju 2006 r. Gminny Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych. Plan ten został uzgodniony z LWKZ i starostą oraz był zatwierdzony przez Burmistrza.

Plan ten od 2006 r. nie był aktualizowany. W planie wpisanych jest 78 obiektów, w tym na terenie miasta 67 zabytków i na terenach wiejskich 11 zabytków. Z 78 zabytków 9 zostało ujętych w planie ochrony dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń:

- pałac w Bobowicku (nr katalogowy KOK-I-289/79),
- dwór w Gorzycy (nr katalogowy 580),
- kościół w Gorzycy (nr katalogowy KOK-I-102/76),
- dawna synagoga w Międzyrzeczu (nr katalogowy KOK-I-78/76),
- ratusz w Międzyrzeczu (nr katalogowy KOK-I-37/76),
- relikty kolegium Jezuitów w Międzyrzeczu (nr katalogowy KOK-I-73/76),
- zespół szpitala psychiatrycznego w Międzyrzeczu-Obrzyce (nr katalogowy KOK-I-389/92),
- kościół w m. Święty Wojciech (nr katalogowy KOK-I-67/76),
- kościół w m. Wysoka (nr katalogowy KOK-I-224/61).

Gminny plan ochrony zabytków wykonano własnymi siłami.

(dowód: akta kontroli str. 131-143, 343)

2.2. Gmina posiada sporządzone przez kierowników (dyrektorów) plany ochrony zabytków:

- z 31 marca 2000 r. plan ochrony ruchomych dóbr kultury na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i konfliktu zbrojnego dla Muzeum w Międzyrzeczu. Plan został przygotowany przez dyrektora Muzeum. Nie stwierdzono uzgodnienia go z LWKZ i zatwierdzenia przez Burmistrza,
- ze stycznia 2006 r. plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Samodzielnego Publicznego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Międzyrzeczu. Plan został przygotowany przez dyrektora, uzgodniony z LWKZ i zatwierdzony przez Burmistrza.

Plany te nie były corocznie aktualizowane.

(dowód: akta kontroli str. 144-147, 148-188)

2.3. Oprócz budynku Ratusza, pozostałe zabytki będące w posiadaniu Gminy, o których mowa w pkt 1.4. wystąpienia, nie posiadały planów ochrony zabytków (dalej: plany jednostkowe), o których mowa w przepisie § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie ochrony zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 320-320A, 343, 559-562, 995-997)

2.4. Gmina nie posiada, stosownie do zapisów wynikających z art. 87 ust. 1, 3 i 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zatwierdzonego przez Radę Gminy i zaopiniowanego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz ogłoszonego w wojewódzkim dzienniku urzędowym gminnego programu opieki nad zabytkami.

W dniu 17 kwietnia 2018 r. Burmistrz przedłożył LWKZ Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2018-2021 w celu jego uzgodnienia. Pismem z dnia 1 czerwca 2018 r. LWKZ poinformował o załatwieniu sprawy do dnia 29 czerwca 2018 r., a pismem z 21 czerwca 2018 r. wydłużył termin do 31 sierpnia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 343, 376, 1393, 1490)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

1. Wbrew wymogom określonym w przepisie art. 87 ust. 1 u.o.z. w Gminie nie sporządzono (formalnie nie został przyjęty) kluczowego instrumentu kształtowania planowej i długookresowej polityki w zakresie opieki nad zabytkami i ochrony zabytków, tj. gminnego programu opieki nad zabytkami.

LWKZ pismami z 17 marca 2015 r.¹⁸ i 1 lutego 2018 r.¹⁹ przypomniał o obowiązku sporządzenia na okres czterech lat Gminnego Programu Opieki nad zabytkami, jego aktualizacji i zmian w przypadku zmiany dotychczasowych nazw dróg, ulic, mostów

¹⁸ Pismo RZD.5120.1.2015.

¹⁹ Pismo nr RZD-G.5133.10.2017.

i placów, a przed jego przyjęciem przez radę miasta/gminy wskazał na konieczność uzyskania pozytywnej opinii LWKZ.

(dowód: akta kontroli str. 65-67, 343, 1515-1527)

Z oświadczenia kierownika Wydziału Planowania Przestrzennego wynika m.in., że Gmina Międzyrzecz jest w trakcie opracowywania Gminnego Programu Opieki na Zabytkami na lata 2018-2021.

Burmistrz wyjaśnił, że brak gminnego programu ochrony nad zabytkami wynika z braku rzetelności wykonawcy, z którym podpisana została w dniu 26 czerwca 2015 r. umowa²⁰. Mimo wielokrotnych wezwań i upomnień wykonawca nie wywiązał się z zapisów umowy.

Obecnie zadanie²¹ to powierzono historykowi - pracownikowi Instytutu Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego i miłośnikowi zabytków, który na co dzień współpracuje z LWKZ. W wyniku tych prac powstał projekt, który został zweryfikowany, a w dniu 17 kwietnia 2018 r. został przekazany LWKZ w celu uzgodnienia. Po uzgodnieniu z LWKZ Program wraz z ewidencją zostanie przedłożony Radzie Miejskiej w Międzyrzeczu, celem uchwalenia, a następnie po jego uchwaleniu opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Jak już podano wyżej, w trakcie kontroli NIK Burmistrz przedłożył LWKZ gminny program opieki nad zabytkami na lata 2018-2021 w celu uzgodnienia. Pismem z dnia 1 czerwca 2018 r. LWKZ poinformował o załatwieniu spraw do dnia 29 czerwca 2018 r., a pismem z 21 czerwca 2018 r. wydłużył termin do 31 sierpnia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 348, 366-368, 376, 1393, 1490)

2. Mimo obowiązku (corocznej aktualizacji) wynikającego z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony zabytków, obowiązujący od 2006 r. gminny plan ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych nie był dotychczas aktualizowany.

Ponadto wbrew przepisom (§ 3 ust. 2) ww. rozporządzenia posiadany przez Gminę plan nie zawiera m.in. odpowiednio do przewidywanych i realnych zagrożeń oraz kierunków działań, opracowań w szczególności w zakresie pożaru, powodzi, wichury, katastrofy budowlanej, awarii technicznej, chemicznej, demonstracji, rabunku lub wandalizmu, ataku i konfliktu zbrojnego.

(dowód: akta kontroli str. 131-143, 343, 1515-1527)

Z wyjaśnień Burmistrza wynika m.in., że brak aktualizacji planu wynika z dużej ilości obowiązków. Po opracowaniu gminnego programu opieki nad zabytkami i po zebraniu informacji o zabytkach z terenu Gminy podejmiemy niezwłoczne działania w celu jego zaktualizowania.

(dowód: akta kontroli str. 366-368A)

3. Pozostałe zabytki stanowiące własność Gminy²² nie posiadały planów ochrony zabytków, o których mowa w przepisie § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 995-996, 1515-1527)

Z wyjaśnień Burmistrza wynika m.in., że Zakład Gospodarki Lokalowej nie posiadał wiedzy, że dla budynków przejętych w zarządzanie nie zostały opracowane plany ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych. Mają powyższe na uwadze zlecone zostanie ich opracowanie.

(dowód: akta kontroli str. 854-859)

Gmina dopiero w toku kontroli NIK przedłożyła LWKZ, celem zaopiniowania, Gminny program opieki nad zabytkami. Wbrew obowiązującym wymogom prawa, mimo opracowania gminnego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, nie podjęto działań w celu jego aktualizacji, a w przypadku jednostkowych planów dla zabytków stanowiących własność Gminy zaniechano ich opracowania

²⁰ Nr 3/2015.

²¹ Gminny Program Opieki na Zabytkami na lata 2018-2021 wraz z aktualizacją.

²² - Budynek, ul. Chłodna 7. *Wpis do rejestru nr 893, KOK-I-153/76*; - Budynek, ul. Skargi 8. *Wpis do rejestru nr 862, KOK-I-136/76*; - Budynek, ul. Spokojna 1. *Wpis do rejestru nr 959*; - Budynek, ul. Mieszka I 21. *Wpis do rejestru nr 919*; - Budynek, ul. K. Wielkiego 34. *Wpis do rejestru nr 929, KOK-I-161/76*; - Budynek, ul. K. Wielkiego 38. *Wpis do rejestru nr 930, KOK-I-160/76*; - Budynki, ul. Winnica (budynki w zabudowie folwarcznej). *Wpis do rejestru nr 2136*.

Zaniedbania w tym zakresie - niezależnie od naruszenia obowiązującego prawa - mogą utrudniać kształtowanie planowej i długookresowej polityki w zakresie opieki nad zabytkami i ochrony zabytków, a także nie gwarantować skutecznej ochrony zabytków na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych.

3. Realizacja zaplanowanych działań na wypadek sytuacji kryzysowych

Opis stanu faktycznego

3.1. Gmina w stosunku do zabytków stanowiących jej własność, nie prowadziła działań związanych z ochroną zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych.

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 995-997)

Gmina Międzyrzecz nie posiadała w pełni oszacowanych nakładów finansowych niezbędnych na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych. Nie przeprowadzała analiz i nie diagnozowała problemów dotyczących ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych, a także nie szacowano koniecznych nakładów na realizację zadań w tym zakresie.

Nie mniej w przypadku części budynków, których Gmina jest właścicielem, Zakład Gospodarki Lokalowej składał potrzeby wynikające z przeglądów (np. w 2017 r.), i tak szacunkowy koszt prac remontowych dla części budynków, w tym objętych oględzinami określono:

- przy ulicy Mieszka I 21 na kwotę 260.000 zł (w tym m.in. wykonanie termomodernizacji, wymiana stolarki okiennej, tynków, pokrycia dachu, wszystkich instalacji, schodów oraz przemurowanie komina i napraw tynków poniżej dachu),
- przy ulicy Kazimierza Wielkiego 38 na kwotę 210.000 zł (w tym m.in. wykonanie termomodernizacji, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, pokrycia dachowego, wykonanie izolacji poziomych i pionowych ścian fundamentowych, odgrzybienie ścian piwnic i lokali mieszkalnych, naprawa tynków wewnętrznych korytarza oraz przemurowanie kominów ponad dachem i wykonanie pomostów inspekcyjnych),
- przy ulicy Winnica 33/1 na kwotę 450.000 zł (w tym remont główny budynku),
- przy ulicy Winnica 33/2 na kwotę 500.000 zł (w tym remont główny budynku),

(dowód: akta kontroli str. 1263-1268, 1491)

Mimo posiadanych informacji:

- w latach 2016-2017 nie poniesiono żadnych wydatków na ochronę zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych,
- nie realizowano przedsięwzięć w zakresie zapobiegawczym i konserwatorskim mającym na celu ratowanie zabytków przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem,
- Gmina nie podejmowała działań na rzecz ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych wspólnie z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i jednostkami posiadającymi zabytki, w tym również w zakresie pozyskiwania środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 854-859, 995-997, 1491)

W ramach realizacji Programu Wieloletniego SENIOR+ Gmina pozyskała od Wojewody Lubuskiego środki w wysokości 300.000 zł na dofinansowanie zadania pn. *Utworzenie i/lub wyposażenie Dziennego Domu SENIOR+*.²³ Zgodnie z zawartą 6 czerwca 2018 r. umową o roboty budowlane (nr WRI-29/2018) zadanie to prowadzone jest w otoczeniu zespołu urbanistyczno-krajobrazowego miasta Międzyrzecz (wpis do rejestru zabytków po nr KOK-I-11/58/86-2176/75) oraz w obiekcie (zabytku) - dawne ognisko muzyczne w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 919. Zakres prac w ramach zadania *Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na budynek użyteczności publicznej* obejmuje m.in.:

- przebudowę wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na budynek użyteczności publicznej,
- zakup, dostawa i montaż platformy pionowej dla osób niepełnosprawnych,

²³ Umowa nr PS-V.3120.15.2018/UMiG Międzyrzecz z 15 marca 2018 r. Całkowity koszt realizacji zadania wynosi 385.243 zł, w tym środki własne Gminy wynoszą 85.243 zł.

- wykonanie wewnętrznych instalacji i przyłączy,
- opracowanie dokumentacji projektowej przyłącza gazowego i uzyskanie zezwolenia na jego budowę,
- dokonanie wycinki 5 drzew,
- wykonanie utwardzenia nawierzchni z kostki betonowej,
- wykonanie ogrodzenia panelowego.

Termin realizacji zadania określono do 30 listopada 2018 r. a wysokość wynagrodzenia ryczałtowego określono na kwotę brutto 1.348,9 tys. zł.

Ogłędziny budynku²⁴ (dawne ognisko muzyczne w Międzyrzeczu, wpis do rejestru pod nr 919), wykazały m.in. prowadzenie w otoczeniu zabytku prac związanych z karczowaniem drzew i krzewów. Zadanie prowadzone jest m.in., na podstawie decyzji (nr 238/2012 z 22 sierpnia 2012 r. Starosty zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę, decyzji LWKZ²⁵ udzielającej pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku, która utraciła ważność z dniem 30 czerwca 2013 r. oraz Decyzji LWKZ z 26 kwietnia 2018 r. udzielającej zezwolenia na usunięcie 5 drzew na terenie otoczenia zabytkowego²⁶.

Burmistrz pismem z dnia 22 czerwca 2018 r. wystąpił do LWKZ o uzgodnienie robót budowlanych polegających na przebudowie wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na budynek użyteczności publicznej wraz z rozbudową i częściową rozbiórką sceny z zapleczem technicznym.

(dowód: akta kontroli str. 1295-1305, 1353-1357, 1416-1418, 1448-1456, 1461)

Z wyjaśnień Burmistrz wynika m.in., że roboty prowadzone na obiekcie dawnego ogniska muzycznego prowadzone są w oparciu o prawomocną decyzję Starosty Międzyrzeckiego nr 238/2012 w zakresie pozwolenia na budowę i zatwierdzenia projektu budowlanego. Terminy określone w pozwoleniu konserwatorskim mają walor informacyjny i ich bieg nie ma wpływu na ważność wydanej decyzji pozwolenia na budowę. Niezależnie od powyższego dla przejrzystości prowadzonej inwestycji zobowiązuję się wystąpić ponownie do LWKZ z wnioskiem o wydanie aktualnego pozwolenia na prowadzenie robót przy zabytku.

(dowód: akta kontroli str. 1462-1468)

Na wniosek Gminy, LWKZ Decyzją z 27 czerwca 2018 r.²⁷ udzielił pozwolenia na wykonanie robót budowlanych z terminem ważności do 31 grudnia 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 1461, 1492-1493)

3.2. Rada Miejska w Międzyrzeczu uchwałą z 28 grudnia 2004 r. określiła zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków²⁸. Celem dotacji udzielonej do wysokości 50% nakładów koniecznych jest wspieranie i uzupełnianie działań właścicieli, posiadaczy i zarządców zabytków dla zapewnienia ochrony i konserwacji wartościowych elementów substancji zabytkowej.

Udzielenie dotacji następuje w oparciu o kompletny wniosek złożony do 15 września roku poprzedzającego rok²⁹, w którym dotacja ma być udzielona oraz następujące dokumenty:

- posiadanie tytułu prawnego do zabytku,
- decyzja o wpisie zabytku do rejestru zabytków,
- pozwolenie WKZ na prowadzenie prac,
- pozwolenie na budowę, jeżeli prace tego wymagają,
- kosztorys ofertowy z uwzględnieniem cen zakupu materiałów,
- zalecenie konserwatorskie określające zakres i sposób prac przy zabytku,

²⁴ W dniu 13 czerwca 2018 r.

²⁵ ZN.G.5152.17.2012 [Miej] z 28 maja 2012 r.

²⁶ ZN.G.5146.102.2018.

²⁷ ZN.G.5152.48.2018 [Miej].

²⁸ Uchwała nr XXIII/2008/04.

²⁹ Uchwała nie przewiduje udzielania dotacji na wniosek składany po 15 września w celu niezwłocznego usuwania skutków zdarzeń kryzysowych.

- jeżeli praca tego wymaga - wyłonienie wykonawcy na podstawie przepisów Prawo zamówień publicznych,

- kopię najkorzystniejszej oferty.

Warunkiem udzielania dotacji jest zawarcie pisemnej umowy (§ 5 uchwały) a warunkiem przekazania dotacji w całości jest zakończenie prac i ich rozliczenie (§ 6 uchwały).

Gmina w 2016-2017 nie otrzymała żadnej dotacji, natomiast w 2016 r. i 2017 r. udzieliła:

- a) na podstawie umowy z 18 kwietnia 2016 r. w kwocie 50.000 zł na remont organów piszczalkowych - I etap³⁰,
- b) na podstawie umowy z 16 września 2016 r. w kwocie 50.000 zł na remont renowację i konserwację z naprawą konstrukcji wieży oraz zabezpieczenie żaluzji od strony wewnętrznej przez opadami atmosferycznymi³¹,
- c) na podstawie umowy z 17 lipca 2017 r. w kwocie 50.000 zł na remont dachu, wymianę tynków wraz z malowaniem oraz renowację drzwi zewnętrznych z wymianą witryny³²,
- d) na podstawie umowy z 16 sierpnia 2017 r. w kwocie 50.000 zł na remont organów piszczalkowych - II etap³³.

(dowód: akta kontroli str. 340-342, 349-354, 358-359)

Analiza czterech udzielonych przez Gminę dotacji wykazała:

- wnioski o udzielenie dotacji składane były zgodnie z terminem wskazanym w uchwale Rady Miejskiej i zawierały wymagane załączniki (dokumenty),
- kwota dotacji każdorazowo była udzielona w wysokości nie większej niż 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
- w każdym przypadku warunki udzielenia dotacji określone były w zawartej pisemnej umowie,
- uruchomienie dotacji następowało w całości w terminie 30 dni od zakończenia prac i po przedłożeniu Gminie wykazu oraz oryginałów rachunków i faktur, a następnie protokołu odbioru robót,
- informacja o udzielonych dotacjach przekazywana była do wiadomości: - Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, - Marszałka Województwa Lubuskiego, - Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Rady Powiatu Międzyrzeckiego, Gmina prowadziła rejestr udzielonych dotacji,
- brak było kontroli wykonania umowy i oceny w zakresie m.in. - stanu realizacji zadania, - efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania, - zgodności wydatkowanej dotacji z celem, na który została przyznana oraz gospodarności i rzetelności w sposobie wydatkowania środków Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 349-354, 1399-1408, 1505-1506, 1515-1527)

Z uwagi na ograniczone środki finansowe nie dofinansowano dwóch wniosków złożonych na 2017 r. na następujące zadania:

- Wspólnota Mieszkaniowa Podzamcze na *Remont elewacji oraz ocieplenie ściany szczytowej na budynku mieszkalnym w Międzyrzeczu* - brak wskazania kwoty dotacji. Z pisma Burmistrza z 27 września 2016 r. wynika m.in., że Wspólnota złożyła wniosek o refundację kosztów poniesionych w 2014 r. na ww. prace w wysokości 80.000 zł³⁴ lub 84.374,78 zł³⁵;

³⁰ Uchwała nr XX/157/16 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 15 marca 2016 r.

³¹ Uchwała nr XX/157/16 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 15 marca 2016 r.

³² Uchwała nr XXXI/308/17 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 28 lutego 2017 r.

³³ Uchwała nr XXXI/308/17 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 28 lutego 2017 r.

³⁴ Rachunek nr 8/2014 z 23 września 2014 r.

³⁵ Kwota wynikająca z umowy o roboty budowlane z 23 czerwca 2014 r.

- Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego na *Prace remontowo-konserwatorskie w budynku muzeum - wykonanie remontu budynku głównego muzeum wraz z XIX w. łącznikiem w zakresie: remontu więźby dachowej, wymiany pokrycia dachowego, wymiany skorodowanych rynien i rur spustowych, remoncie lukarn wraz z wymianą okien skrzynkowych oraz remontem komina wentylacyjnego - kwota wnioskowana: 50.000 zł (ogólny koszt ww. prac - 473.253,79 zł).*

(dowód: akta kontroli str. 1403-1405)

3.3. W latach 2016-2017 Gmina nie otrzymywała środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

(dowód: akta kontroli str. 340)

3.4. Oględziny pięciu zabytków będących własnością Gminy wykazały m.in., że:

- we wszystkich przypadkach prowadzono książkę obiektu budowlanego oraz zlecano i przeprowadzano kontrole okresowe roczne i pięcioletnie, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁶,
 - w czterech przypadkach brak było wymaganej instrukcji przeciwpożarowej, w jednym przypadku instrukcję sporządzono w marcu 2017 r.,
 - w pięciu przypadkach nie zamieszczono oznakowania wskazującego, iż obiekt podlega ochronie prawnej (uprawnienia Starosty wynikają z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami),
 - w czterech przypadkach budynki nie posiadały zabezpieczenia alarmowego, systemu sygnalizacji pożaru oraz monitoringu,
 - w jednym przypadku obiekt (Ratusz) posiada zabezpieczenie alarmowe oraz zewnętrzny system telewizji przemysłowej (monitoring). Na budynku zamontowano 8 kamer analogowo-cyfrowych w ramach monitoringu miejskiego. Budynek jest bez instalacji hydrantowej³⁷. Obiekt posiada elementy ochrony przeciwpożarowej: gaśnice rozmieszczone na terenie obiektu, system sygnalizacji pożaru, instalacja odgromowa. Na terenie obiektu umieszczono oznakowanie związane z umiejscowieniem gaśnic i drogami ewakuacji. Dla budynku opracowano instrukcję przeciwpożarową (z marca 2017 r.),
 - we wszystkich przypadkach brak było w pobliżu hydrantu p.pożarowego,
 - w trzech przypadkach (budynek mieszkalny - dom w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 929, KOK-I-161/76 oraz dwa budynki, ul. Winnica (budynki w zabudowie folwarcznej) - wpis do rejestru nr 2136), na strychu składowane były materiały palne, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów³⁸.
- Analiza stanu zabezpieczenia i zachowania zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru wykazała m.in.:

- Ratusz w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 266 i KOK-I-37/76. Obecnie siedziba Urzędu Miejskiego w Międzyrzeczu: na ścianach zewnętrznych niewielkie spękania i ubytki tynku, w okolicach pasa dolnego. Schody wewnętrzne w stanie dobrym. Wyodrębniona jest klatka schodowa prowadząca na strych i wieżę. Na strychu zamontowano elementy klimatyzacji wewnętrznych. Stopnie w schodach na wieżę uszkodzone i kwalifikujące się do wymiany. Na wieży zamontowano elementy sterujące zegarem oraz zasilacz podtrzymujący napięcie (ups). W jednym z pomieszczeń sanitarnych na parterze występowały pozostałości po zalaniu i niewielkie ubytki farby na suficie. Stropy piwnic kwalifikujące się do naprawy i konserwacji, występują ubytki tynku w stropie nad piwnicą. Ściany piwnic posiadają

³⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332, ze zm.

³⁷ Z instrukcji bezpieczeństwa pożarowego wynika, że obiekt nie posiada instalacji hydrantowej. Rekompensując brak wykonania wewnętrznej sieci hydrantowej na podstawie dokonanej ekspertyzy technicznej w zakresie zastosowania rozwiązań zamiennych w stosunku do wymagań wykonania wewnętrznej sieci hydrantowej na terenie Ratusza przy ul. Rynek 1 dokonano: - wyposażenia wszystkich pomieszczeń (poza higieniczno-sanitarnymi w instalację sygnalizacyjną pożaru, - wyposażenia instalacji, w poziomie każdej kondygnacji w dźwiękowe sygnalizatory akustyczne, - zwiększono o 100% w stosunku do normatywu ilości gaśnic w budynku, - opracowania w przedmiotowej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, szczegółowych procedur postępowania na wypadek powstania pożaru uwzględniających występujące w budynku zagrożenia.

³⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr. 109, poz. 719.

widoczne zacieki oraz grzyby i pleśń. Występują liczne ubytki tynków piwnic oraz otwory w ścianach po przekłuciach powstałych w wyniku montażu różnych instalacji.

(dowód: akta kontroli str. 516-558, 844-853, 1270-1286, 1515-1527)

- budynek mieszkalny - dom w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 929, KOK-I-161/76. Obecnie budynek mieszkalny wielorodzinny: w pomieszczeniach piwnicznych wilgoć, wyrzuczenia tynku i powłok malarskich, spękania i odspojenia tynku. Naprawy lub wymiany wymagają części tynków wewnętrznych wraz z malowaniem klatki schodowej. Do naprawy lub wymiany kwalifikują się elementy schodów wewnętrznych oraz schodów do piwnicy. Elewacja budynku na całej powierzchni posiada ubytki farby i przebarwienia - wymaga odnowienia (malowania). Częściowo wymieniona stolarka okienna, pozostała do naprawy lub wymiany. Stolarka drzwiowa do wymiany lub naprawy. Występują liczne przebicia przez ściany zewnętrzne. Zalecana wymiana pokrycia dachowego. Konieczne jest wykonanie ocieplenia budynku oraz nowej elewacji całego budynku. Na strychu składowane są materiały palne.

Kolejne kontrole okresowe stanu technicznego obiektu z grudnia 2015r., z grudnia 2016 r., z marca 2017 r. i marca 2018 r. wykazały, brak wykonania zalecanych tymi przeglądami prac³⁹.

(dowód: akta kontroli str. 844-853, 995-997, 1024-1051, 1318-1328, 1515-1527)

W sprawie nie wykonania zaleceń po kolejnych kontrolach okresowych stanu technicznego Burmistrz wyjaśnił m.in., że nakłady finansowe na wykonanie prac wskazanych w kolejnych protokołach oszacowane zostały na kwotę 133 tys. zł, a biorąc, że przychody z najmu lokali z tytułu opłat czynszowych wynoszą ok. 11,6 tys. zł rocznie, nie pokrywają one w całości kosztów ponoszonych przez MTBS sp. z o.o. z tytułu eksploatacji budynku. Przeszła i obecna kondycja finansowa nie pozwala na poniesienie tak dużego nakładu. W tej sytuacji działania spółki ograniczają się do finansowania i wykonywania bieżących napraw i konserwacji, zwłaszcza w zakresie utrzymania gwarantującym bezpieczną eksploatację kominów i instalacji elektrycznych.

Zdaniem Spółki zakres prac remontowych właściwy do wykonania na budynku jest znacząco większy niż wskazano w protokołach, a ich realizacja wiązałaby się z koniecznością czasowego przekwaterowania mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 1462-1463, 1468-1468A)

- budynek mieszkalny - dawny szpital ewangelicki w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 930, KOK-I-160/76. Obecnie budynek mieszkalny wielorodzinny: w pomieszczeniach piwnicznych wilgoć i zniszczone powłoki malarskie, spękania i odspojenia tynku. Naprawy lub wymiany wymagają części tynków wewnętrznych wraz z malowaniem klatki schodowej. Do naprawy lub wymiany elementy schodów wewnętrznych. Elewacja budynku na całej powierzchni posiada ubytki farby i przebarwienia, miejscami występują ubytki tynku a spoina między ceglami jest wypłukana. Częściowo wymieniona została stolarka okienna, pozostała do naprawy lub wymiany. Stolarka drzwiowa do naprawy lub wymiany.

Kolejne kontrole okresowe stanu technicznego obiektu z grudnia 2015r., z kwietnia 2016 r., z lutego 2017 r. i lutego 2018 r. wykazały, brak wykonania zalecanych tymi przeglądami prac⁴⁰.

³⁹ W wyniku kontroli stwierdzono: - zalecana wymiana pokrycia dachowego (więźbę zaimpregnować); - wykonać monitorowanie osiadania budynku za pomocą plomb kontrolnych i propagacji rys ścian, w przypadku braku dalszego ich powiększania dokonać miejscowych napraw; - zapewnić wykonanie izolacji pionowej i poziomej ścian fundamentowych w celu zapobieżenia dalszemu penetrowaniu ich przez wody gruntowe, wskazane byłoby wykonanie również przepony izolacyjnej w poziomie posadzek piwnicy; - dokonać odgrzybienia ścian i tynków piwnic a także ścian w lokalach mieszkalnych oraz zapewnić prawidłową ich wentylację, wykonane przebicia przez ściany zewnętrzne powodują nadmierne wychładzanie pomieszczeń (jedynie nawiew powietrza zewnętrznego) i kondensację na ścianach pary wodnej; - wykonać naprawę lub wymianę opierzeń na lukarnach; - naprawić a w części wymienić elementy schodów wewnętrznych; - wykonać naprawy i wymiany części tynków wewnętrznych wraz z malowaniem klatki schodowej; - naprawić tynki kominów pod dachem z częścią ich wymianą, tynki pobiałkować; - naprawić podłogi i posadzki; - dokonać naprawy stolarki okiennej i drzwiowej, stolarka powinna zostać docelowo wymieniona; - zalecany remont elewacji zewnętrznej wraz z propozycją docieplenia budynku w uzgodnieniu z WKZ.

⁴⁰ W wyniku kontroli stwierdzono: - wykonać monitorowanie pracy budynku za pomocą plomb kontrolnych i propagacji rys ścian i stropów ceglanych (piwnicy) a w przypadku braku dalszego ich powiększania dokonać

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 666-722, 844-853, 1306-1317, 1515-1527)

W sprawie nie wykonania zaleceń po kolejnych kontrolach okresowych stanu technicznego Burmistrz wyjaśnił m.in., że Zakład Gospodarki Lokalowej⁴¹ (ZGL), z uwagi na brak zabezpieczonych środków finansowych na wykonanie remontu budynku, w 2018 r. wykonywał sukcesywnie niezbędne prace naprawcze i konserwacyjne. Pozostałe prace remontowe, w tym opracowanie dokumentacji technicznej wymagają znacznych nakładów finansowych. W 2018 r. ZGL posiada zabezpieczone środki finansowe na wykonanie dokumentacji technicznej na remont budynku, w tym na wymianę pokrycia dachowego, a kompleksowy remont tego budynku jest zaplanowany na 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 1380, 1462-1463, 1467)

- budynek - dawne ognisko muzyczne w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 919. Obecnie pustostan, po pożarze: obiekt w bardzo złym stanie technicznym. Częściowy brak stolarki okiennej. Otwory okienne zabezpieczone płytami wiórowymi. W części okien powybijane szyby. Od strony amfiteatru okna częściowo zakratowane z widocznymi śladami po ich montowaniu. Tynki zewnętrzne i wewnętrzne w wymagają odnowienia, do wymiany opierzenia - rynny i rury spustowe. W trakcie oględzin trwały prace związane z karczowaniem drzew i krzewów⁴². W dniu 6 czerwca 2018 r. zawarto umowę na roboty budowlane dotyczące przebudowy wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku nieszkalanego na budynek użyteczności publicznej.

Z decyzji LWKZ⁴³ w zakresie udzielenia pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku, wynika m.in., że utraciła ważność z dniem 30 czerwca 2013 r. Na wniosek Gminy z 22 czerwca 2018 r. LWKZ Decyzją z 27 czerwca 2018 r.⁴⁴ udzielił pozwolenia na wykonanie robót budowlanych z terminem ważności do 31 grudnia 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 637-665, 848-853, 1287-1294, 1304-1305, 1461, 1492-1493, 1515-1527)

- budynki mieszkalne w zabudowie folwarcznej w Międzyrzeczu (Winnica 33) - wpis do rejestru pod nr 2136. Obecnie dwa budynki mieszkalne wielorodzinne - Winnica 33/1 - budynek 3 lokalowy, a Winnica 33/2 - budynek 7 lokalowy w Międzyrzeczu: brak wykonania prac wynikających z kontroli okresowych rocznych i pięcioletnich oraz zaleceń z kontroli przewodów kominowych. Wskazane prace związane z remontem dachu w celu zabezpieczenia konstrukcji budynku. Dalsze pogorszenie się stanu technicznego ścian i dachu może spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub mienia - brak realizacji robót wskazanych w przeglądach technicznych. Budynki kwalifikują się do kompleksowego remontu z pełną naprawą ścian, remontem bądź wymianą konstrukcji dachu. Niezbędne są prace w zakresie przemurowania ścian, naprawy konstrukcji dachu i naprawą pokrycia

naprawy; - zapewnić izolację pionową i poziomą ścian fundamentowych budynku w celu zapobieżenia dalszemu penetrowaniu ich przez wody gruntowe. Wskazane wykonanie przepony izolacyjnej w poziomie posadzek piwnicy; - dokonać odgrzybienia ścian i tynków piwnic a także ścian w lokalach mieszkalnych oraz zapewnić prawidłową ich wentylację; - dokonać wymiany drewnianej stolarki okiennej i drzwiowej; - dokonać wymiany pokrycia dachowego z wykonaniem nowych opierzeń kominów i kominów ponad dachem; - wykonać pomost inspekcyjny na poddaszu; - naprawić a w części wymienić elementy schodów wewnętrznych, uzupełnić balustradę na poddaszu; - wykonać naprawy części tynków wewnętrznych wraz z malowaniem długiego korytarza i klatki schodowej; - naprawić tynki kominów pod dachem, ponad dachem kominy przemurować; - rozważyć docieplenie budynku i wykonanie nowej elewacji.

⁴¹ Uchwałą z 24 czerwca 2015 r. Rada Miejska w Międzyrzeczu utworzyła jednostkę budżetową do zarządzania gminnym zasobem lokalowym. Zgodnie ze statutem Zakład Gospodarki Lokalowej (dalej ZGL) prowadzi i aktualizuje ewidencje budynków, prowadzi eksploatację oraz obsługę techniczną i finansową zasobu poprzez organizowanie lub prowadzenie konserwacji technicznej dźwigów osobowych, instalacji c.o. i c.w., wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, gazowej. ZGL przygotowuje dokumentację dotyczącą konieczności przeprowadzania rozbiórek budynków, prowadzi i przechowuje dokumenty określone przepisami prawa budowlanego i przepisami dozoru technicznego dla obiektów i urządzeń technicznych (np. książki obiektu budowlanego, protokoły badań odbioru urządzeń technicznych dopuszczonych do użytkowania, książki obsługi dźwigu, urządzeń hydroforowych, zbiorników ciśnieniowych, węzłów ciepłowniczych, prowadzi książki bieżącej konserwacji zgłoszeń konserwacyjnych i remontowych oraz ich realizacji).

⁴² Decyzja LWKZ z 26.04.2018 r. w sprawie zezwolenie na usunięcie 5 drzew rosnących na działce nr 298/8 w Międzyrzeczu, na terenie otoczenia zabytkowego zespołu urbanistyczno-krajobrazowego miasta Międzyrzec.

⁴³ ZN.G.5152.17.2012 [Mie] z 28 maja 2012 r.

⁴⁴ ZN.G.5152.48.2018 [Mie].

dachu. Należy naprawić lub wymienić tynki zewnętrzne. Do naprawy lub wymiany kwalifikuje się stolarka okienna i drzwiowa. Naprawy wymaga instalacja piorunochronna.

Kolejne kontrole okresowe stanu technicznego obiektu (Winnica 33/1) z grudnia 2015r., z sierpnia 2016 r. i sierpnia 2017 r. wykazały, brak wykonania zalecanych tymi przeglądami prac⁴⁵.

Kolejne kontrole okresowe stanu technicznego obiektu (Winnica 33/2) z grudnia 2015r., z sierpnia 2016 r. i sierpnia 2017 r. wykazały, brak wykonania zalecanych tymi przeglądami prac⁴⁶.

Okresowe kontrole roczne przewodów kominowych przeprowadzone w budynku Winnica 33/1 wykazały m.in. nieprawidłowo wyprowadzone przewody wentylacyjne dymowe, niezgodnie z przepisami podłączenie trzonu kuchenno-węglowego na wspólnym przykanaliku z kolumnką zamontowana w łazience, brak dojścia do komina, brak rewizji na strychu i brak dojścia z dachu, brak drzwiczek rewizyjnych. Zdaniem kominiarza wybudowany komin nie spełnia obowiązujących przepisów i norm.

Okresowe kontrole roczne przewodów kominowych przeprowadzone w budynku Winnica 33/2 wykazały m.in. w siedmiu lokalach brak wentylacji, niezgodnie z przepisami połączenie z różnych lokali na wspólnym przewodzie kominowy trzon kuchenny i kocioł c.o., brak dojścia do czyszczenia przewodów kominowych z dachu, brak zamontowania przy każdym kominie okna wylazowego, ławki i stopni kominiarskich, zły stan techniczny kominów na strychu oraz ponad dachem (należy przemurować komin), zbyt nisko wykonane przewody kominowe w przybudówce w stosunku do budynku głównego (należy podwyższyć komin), zły stan drzwiczek w spadzie komina.

Z protokołów z kontroli przewodów kominowych wynika ponadto, że zgodnie z art. 70 ustawy Prawo budowlane, wyżej wymienione braki - uszkodzenia - zaniedbania podlegają obowiązkowemu usunięciu - naprawie bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli technicznej.

Zdaniem mistrza kominiarskiego zły stan techniczny przewodów kominowych na strydach stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa życia i mienia mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 723-800, 844-853, 1329-1344, 1515-1527)

W związku z powyższym stan techniczny budynku stwarzał bezpośrednio niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego, o czym kontroler powiadomił Burmistrza na podstawie przepisu art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷.

⁴⁵ W wyniku kontroli stwierdzono: - należy niezwłocznie przewidzieć wykonanie remontu w celu zabezpieczenia konstrukcji budynku przed dalszą degradacją. Dalsze pogorszenie stanu technicznego ścian i dachu może spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub mienia. Wykonanie remontu budynku może być ekonomicznie nieuzasadnione należy wykonać ekspertyzę ścian nośnych i więźby dachowej pod kątem przydatności do dalszego użytkowania i racjonalności naprawy. Do tego czasu prowadzić kontrolę stanu konstrukcji ścian za pomocą plomb kontrolnych oraz dachu; - należy przewidzieć wykonanie kompleksowego remontu budynku z pełną naprawą ścian nośnych, remontem bądź wymiana konstrukcji dachu oraz naprawą stropów. Wiązać się to będzie z koniecznością wykwaterowania lokatorów na czas prac. Przy remoncie kompleksowym wykonać wentylację grawitacyjną pomieszczeń; - należy wykonać odkrytki fundamentów i ścian fundamentowych w celu wykonania izolacji poziomej i pionowej budynku oraz oceny ich stanu technicznego; - niezbędnymi pracami remontowymi są przemurowanie ścian, naprawa konstrukcji dachu wraz z impregnacją oraz naprawa pokrycia dachu; - należy wykonać nowe schody do piwnicy, schody na poddasze do remontu, wykonać balustrady; - naprawić bądź wymienić tynki wewnętrzne i zewnętrzne; - dokonać naprawy podłóg drewnianych z wymianą części elementów; - wykonać odwodnienie dachu z odprowadzeniem wód opadowych i roztopowych poza bliskie otoczenie budynku; - naprawić bądź wymienić stolarkę okienną; - naprawić stolarkę drzwiową wejściową; - naprawić instalację piorunochronną; -naprawić schody wejściowe i rozważyć wycięcie zagrażającego drzewa przy budynku.

⁴⁶ W wyniku kontroli stwierdzono: - należy kontrolować stan spękań budynku oraz założyć plomby kontrolne; - należy wykonać odkrytki fundamentów i ścian fundamentowych w celu wykonania izolacji poziomej i pionowej budynku oraz oceny ich stanu technicznego; - należy przewidzieć wykonanie kompleksowego remontu budynku z pełną naprawą ścian nośnych, remontem konstrukcji i pokrycia dachu (pokrycie należy wymienić) oraz naprawą stropów. Wiązać się to będzie z koniecznością wykwaterowania lokatorów na czas prac. Przy remoncie kompleksowym wykonać wentylację grawitacyjną pomieszczeń; - niezbędnymi pracami remontowymi są: przemurowanie ścian, naprawa konstrukcji dachu wraz z jej impregnacją; - odkryć i naprawić stropy nad częścią parterową budynku wskazujących nadmierne ugięcia w lokalu mieszkalnym; - naprawić bądź wymienić tynki wewnętrzne i zewnętrzne; - dokonać naprawy podłóg drewnianych z wymianą części elementów; - wykonać odwodnienie dachu z odprowadzeniem wód opadowych i roztopowych poza bliskie otoczenie budynku; - naprawić bądź wymienić stolarkę okienną i drzwiową wejściową; - naprawić instalację piorunochronną.

W odpowiedzi na ww. zawiadomienie, Burmistrz poinformował o znanym mu ogólnie złym stanie zabudowań folwarcznych, jednak nie miał świadomości, jaki jest ich stan wynikający z przeglądów rocznych i pięcioletnich. Burmistrz wyjaśnił, że w miarę posiadanych środków finansowych dokonywane są sukcesywnie niezbędne naprawy konserwacyjne, a budynki wymagają wykonania kosztownych prac remontowych, w tym opracowania dokumentacji technicznej na wykonanie wentylacji. Prace remontowe są możliwe do wykonania w latach 2019-2020. ZGL nie planuje zasiedlenia jednego pustostanu, a teren zostanie zabezpieczony i oznakowany taśmami ostrzegawczymi. Zakres niezbędnych prac remontowych obejmujących zabudowania folwarczne będące pod pieczę konserwatora zabytków wymaga nakładów finansowych znacznie przekraczających możliwości Gminy. Przejęte nieruchomości w 2009 r. od Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa były w stanie katastrofalnym, a decyzja o ich przyjęciu była pochopna i niewspółmierna do obciążeń Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 1419-1421, 1462-1463, 1467)

3.5. W okresie objętym kontrolą Burmistrz Międzyrzecza nie kierował zawiadomień do właściwych organów związanych z czynami karalnymi dotyczącymi zabytków - z uwagi na brak zdarzeń kwalifikujących się do zawiadomień.

(dowód: akta kontroli str. 1091)

3.6. W okresie objętym kontrolą Gmina nie prowadziła działań o charakterze informacyjno-szkoleniowym (w tym za pośrednictwem mediów, jednostek oświaty) na rzecz upowszechnienia wiedzy o właściwej ochronie zabytków oraz zasadach prawidłowego postępowania na wypadek sytuacji kryzysowych⁴⁸.

(dowód: akta kontroli str. 1091, 1514)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku wydatkowania środków Gminy na niżej wymienione zadania:

- a) na podstawie umowy z 18 kwietnia 2016 r. w kwocie 50.000 zł na remont organów piszczalkowych - I etap⁴⁹,
- b) na podstawie umowy z 16 września 2016 r. w kwocie 50.000 zł na remont renowację i konserwację z naprawą konstrukcji wieży oraz zabezpieczenie żaluzji od strony wewnętrznej przez opadami atmosferycznymi⁵⁰,
- c) na podstawie umowy z 17 lipca 2017 r. w kwocie 50.000 zł na remont dachu, wymianę tynków wraz z malowaniem oraz renowację drzwi zewnętrznych z wymianą witryny⁵¹,
- d) na podstawie umowy z 16 sierpnia 2017 r. w kwocie 50.000 zł na remont organów piszczalkowych - II etap⁵²,

brak było kontroli wykonania umowy i oceny w zakresie m.in. stanu realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania, zgodności wydatkowanej dotacji z celem, na który została przyznana czy gospodarności i rzetelności w sposobie wydatkowania środków Gminy.

Z zapisów uchwały Rady Miejskiej w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków⁵³ wynika m.in., że warunkiem udzielenia dotacji jest zawarcie pisemnej umowy,

⁴⁷ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, ze zm..

⁴⁸ W latach 2012-2015 Gmina wydała następujące publikacje: w 2012 r. - *Zabytki w krajobrazie kulturowym Międzyrzecza i okolic, Ziemia Międzyrzeczka z nieba widziana*, w 2013 r. - *Międzyrzecz. Miasto i gmina*, w 2014 r. - *Międzyrzecz i okolice w obiektywie, Zabytkowe parki w okolicach Międzyrzecz. Zarys historii założeń oraz walory przyrodniczo-kulturowe*, w 2015 r. - *Kronika siedemdziesięciolecia cz. I Niedokończona kronika. Międzyrzecz w fotografii i dokumentach z lat 1945-1989, Kronika siedemdziesięciolecia cz. II Trudny czas przemian. Międzyrzecz w latach 1990-2015*.

⁴⁹ Uchwała nr XX/157/16 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 15 marca 2016 r.

⁵⁰ Uchwała nr XX/157/16 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 15 marca 2016 r.

⁵¹ Uchwała nr XXXI/308/17 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 28 lutego 2017 r.

⁵² Uchwała nr XXXI/308/17 Rady Miejskiej w Międzyrzeczu z 28 lutego 2017 r.

⁵³ Nr XXIII/208/04 z 28 grudnia 2004 r.

która zawierać będzie w szczególności tryb kontroli wykonania umowy (§ 5 ust. 3). Z zapisów umowy wynika, że Gmina sprawuje kontrolę prawidłowości wydatkowania przekazanych, a w ramach tej kontroli Beneficjent, na żądanie Gminy zobowiązany jest dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić niezbędnych wyjaśnień i informacji o sposobie i celu wykorzystania uzyskanej dotacji.

Analiza udzielonych dotacji oraz zawartych umów wykazała, że:

- umową nr 5/2017 z 16 sierpnia 2017 r. udzielono dotacji w kwocie 50.000 zł, z której wynika m.in., że prace za II etap remontu zabytkowych organów piszczalkowych powierzone zostało jednej firmie za kwotę 146.985 zł z terminem realizacji do 30 listopada 2017 r., podczas gdy ze złożonego 29 listopada 2017 r. przez Beneficjenta wykazu wraz z fakturami, wynika, że prace wykonywały dwie firmy. Kwotę dotacji uruchomiono 1 grudnia 2017 r., podczas gdy dokument o wykonywaniu części prac został złożony w Urzędzie dopiero w dniu 5 grudnia 2017 r.⁵⁴

- umowa Beneficjenta z wykonawcą prac z 5 lipca 2017 r. oraz umowa z Gminą nr 4/2017 z 17 lipca 2017 r. obejmowały roboty budowlane: remont dachu, w tym więźby dachowej, ułożenie nowej dachówki, montaż rynien i rur spustowych, przemurowanie kominów, ocieplenie stropu poddasza, wymianę tynków zewnętrznych wraz z ich malowaniem oraz renowację drzwi zewnętrznych, tymczasem z przedłożonych faktur nie wynika wykonanie renowacji drzwi zewnętrznych do budynku z wymianą witryny.

- w przypadku dwóch umów o udzielenie dotacji w kwotach po 50.000 zł każda tj. nr 4/2017 z 17 lipca 2017 r. i nr 6/2016 z 16 września 2016 r., zmiany warunków umowy odnośnie wydłużenia terminu ich realizacji nie wprowadzono aneksem do umowy (§ 6).

(dowód: akta kontroli str. 349-357, 1121-1262, 1399-1408, 1515-1527)

W powyższych sprawach kierownik Wydziału planowania przestrzennego wyjaśniła m.in., że:

- przyjętą praktyką z lat ubiegłych było wykonywanie kontroli realizacji umowy i oceny w zakresie m. in. stanu realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania, zgodności wydatkowanej dotacji z celem, na który została przyznana, czy gospodarności i rzetelności w sposobie wydatkowania środków Gminy poprzez weryfikację dostarczonych do rozliczenia dokumentów tzn. rachunków i faktur. Jako formę kontroli przyjmowano także protokół odbioru robót dokonywany przez przedstawiciela Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

Jednakże uznając słuszność i konieczność weryfikacji wydatkowania środków publicznych od 2018 r. wprowadzona zostanie do stosowania praktyka przeprowadzania kontroli w miejscu realizacji zadania, potwierdzona stosownym protokołem bądź notatką z przeprowadzonej kontroli. Zapis taki zostanie także ujęty w zawieranej z wykonawcą umowie oraz w przygotowywanej do zmiany uchwały w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

- w trakcie weryfikacji dokumentów przekazanych do rozliczenia dotacji stwierdzono, że faktura w zakresie prac dotyczących rekonstrukcji piszczalek prospektowych przy organach piszczalkowych w Kościele p.w. św. Wojciecha w Międzyrzeczu wystawiona została przez firmę Organy Piszczalkowe za kwotę 86.100 zł, pomimo, że w umowie Nr 5/2017 zawartej w dniu 16 sierpnia 2017 r. zapisano, że prace zostały powierzone Zakładowi Organmistrzowskiemu. W związku z powyższym podczas rozmowy telefonicznej wyjaśniono, że prace dotyczące rekonstrukcji piszczalek prospektowych przy organach piszczalkowych powierzone zostały podwykonawcy tzn. firmie Organy Piszczalkowe. Z uwagi na bardzo wąski zakres specjalizacji w zakresie rekonstrukcji piszczalek, firma ta jest jedynym w Polsce wykonawcą będącym w stanie wykonać tak precyzyjne prace przy

⁵⁴ Pismo wykonawcy z 29 listopada 2017 r. do Burmistrza o powierzeniu prac w zakresie rekonstrukcji piszczalek prospektywnych przy organach piszczalkowych podwykonawcy. Data wpływu do Urzędu: 5.12.2017 r. Potwierdzenie realizacji przelewu z 1 grudnia 2017 r. na kwotę 50.000 zł za II etap prac - dotacja na remont organów.

renowacji piszczalek. W związku z tym poproszono, aby przesłał na adres Gminy Międzyrzecz pismo, w którym zaświadcza, że prace w zakresie rekonstrukcji piszczalek prospektowych zostały powierzone firmie Organy Piszczalkowe.

Wyjaśnienia dotyczące podwykonawcy zostały dokonane w dniu 29 listopada 2017 r. a złożone do Urzędu 05 grudnia 2017 r.

- w przedłożonych do rozliczenia fakturach brak było zapisów dotyczących wykonania renowacji drzwi zewnętrznych, z uwagi na ich omyłkowe pominięcie podczas weryfikacji faktur. Przy kolejnym rozliczaniu dotacji zwracana będzie szczególna uwaga, aby przedłożone faktury zawierały cały zakres prac objętych wnioskiem. Ponadto także beneficjenci dotacji zostaną zobligowani do dostarczania faktur ujmujących cały zakres prac.

- z uwagi na przeoczenie zapisu § 6 umowy, wyrażenie zgody na przesunięcie terminu realizacji umowy Nr 4/2017 z 17 lipca 2017 r. oraz umowy Nr 6/2016 z 16 września 2016 r. nastąpiło w formie pisma, a nie w formie aneksu do umowy.

(dowód: akta kontroli str. 1444-1447)

2. W przypadku obiektu (budynek mieszkalny - dom w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 929, KOK-I-161/76), na strychu składowane były materiały palne, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

(dowód: akta kontroli str. 1318-1328, 1515-1527)

Z wyjaśnień Burmistrza wynika m.in., że w związku ze składowaniem materiałów łatwopalnych na strychu budynku, na tablicy informacyjnej wywieszzone zostanie ogłoszenie wzywające najemców lokali do uporządkowania pomieszczenia w wyznaczonym terminie do 30 czerwca br. a w przypadku niewywiązania się z zalecenia uporządkowania dokona tego MTBS sp. z o.o., a w stosunku do osób odpowiedzialnych wdrożone zostanie postępowanie dyscyplinujące.

(dowód: akta kontroli str. 1474-1475, 1485-1486)

Stwierdzono m.in., że w przypadku zamieszkałych dwóch budynków zabytkowych w zabudowie folwarcznej⁵⁵ w trakcie kontroli okresowych przewodów kominowych badania techniczne wykazały:

a) Winnica 33 (I budynek):

- protokół nr 360/2016 z 22.08.2016 r. – zły stan techniczny przewodów kominowych (na strychu), który stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa życia i mienia mieszkańców. Ponadto na strychu składowane są materiały łatwopalne;

- protokół nr 310/2017 z 31.08.2017 r. – zły stan techniczny przewodów kominowych (na strychu), który stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa życia i mienia mieszkańców. Ponadto na strychu składowane są materiały łatwopalne.

b) Winnica 33 (II budynek):

- protokół nr 361/2016 z 22.08.2016 r. – zły stan techniczny przewodów kominowych (na strychu), który stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa życia i mienia mieszkańców. Ponadto na strychu składowane są materiały łatwopalne, a kotły c.o. podłączone zostały samowolnie;

- protokół nr 311/2017 z 31.08.2017 r. – zły stan techniczny przewodów kominowych (na strychu), który stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa życia i mienia mieszkańców. Ponadto na strychu składowane są materiały łatwopalne, a kotły c.o. podłączone zostały samowolnie.

(dowód: akta kontroli str. 740-745, 747-752, 777-782, 784-790, 1515-1527)

Z wyjaśnień Burmistrza wynika m.in., że w celu poprawy bezpieczeństwa użytkownika wykonano w ramach prowadzonych prac konserwacyjno-naprawczych usprawnienie instalacji centralnego ogrzewania etażowego wraz z zapewnieniem właściwej wentylacji nawiewno-wywiewnej. Ponadto do czasu przeprowadzenia kolejnej okresowej kontroli stanu technicznego przewodów kominowych (tj. do 10.08.2018 r.) usunięte zostaną pozostałe

⁵⁵ Wpis do rejestru nr 2136.

nieprawidłowości, o których mowa w protokołach, pozwalając na bezpieczne użytkowanie zasiedlonych lokali.

(dowód: akta kontroli str. 1503-1504)

3. Dla budynków (zabytków) stanowiących własność Gminy, tj.:

- budynek mieszkalny – dawny szpital ewangelicki w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 930, KOK-I-160/76⁵⁶. Obecnie budynek mieszkalny wielorodzinny - 9 lokalowy w Międzyrzeczu;
- budynek mieszkalny - dom w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 929, KOK-I-161/76⁵⁷. Obecnie budynek mieszkalny wielorodzinny - 5 lokalowy w Międzyrzeczu;
- budynek Mieszkalny - dawne ognisko muzyczne w Międzyrzeczu - wpis do rejestru pod nr 919⁵⁸. Obecnie pustostan, po pożarze w Międzyrzeczu;
- budynki mieszkalne w zabudowie folwarcznej w Międzyrzeczu (Winnica 33) - wpis do rejestru pod nr 2136⁵⁹. Obecnie dwa budynki mieszkalne wielorodzinne - Winnica 33/1 - budynek 3 lokalowy, a Winnica 33/2 - budynek 7 lokalowy w Międzyrzeczu,

zaniechano sporządzenia i wdrożenia instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁶⁰.

(dowód: akta kontroli str. 559-562, 995-997, 1287-1294, 1306-1317, 1318-1328, 1329-1344, 1380)

Burmistrz wyjaśnił m.in., że MTBS sp. z o.o. jako poprzedni administrator budynków nie przekazał dla ZGL instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, a ZGL przeoczył brak wymaganych przepisami prawa instrukcji. Zaniechanie to zostanie uregulowane w terminie do 30 września 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1474-1476)

Uwaga dotycząca badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność prowadzenia dalszych prac zmierzających do poprawy stanu zabezpieczania i ochrony zlokalizowanych na terenie Gminy zabytków (w tym stanowiących jej własność), po uprzednim zdiagnozowaniu faktycznych potrzeb. Zaplanowanym i długofalowym działaniom w tym zakresie powinno sprzyjać sporządzenie gminnego programu opieki nad zabytkami oraz uaktualnienie gminnego planu ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych.

Ocena cząstkowa

Za niezadowolający i wymagający poprawy należy uznać stan techniczny oraz zabezpieczenia przeciwpożarowe zabytków stanowiących własność Gminy, a także sposób przestrzegania zaleceń i wymogów wynikających z Prawa budowlanego. W ograniczonym zakresie mimo stwierdzonych nieprawidłowości po obowiązkowych kontrolach okresowych podejmowano działania w celu ich usunięcia. Pomimo stwierdzonych ustaleń kontrolnych w obiektach zabytkowych nierealizowane były zalecenia pokontrolne, a zakres robót nie wykonanych przenoszono w protokołach z roku na rok.

Niewątpliwym wpływem na zakres i sposób realizacji ww. zadań miały ograniczone możliwości finansowe Gminy.

Pozytywnie należy ocenić - pomimo braku realizacji obowiązków kontrolnych - udzielanie ze środków budżetu Gminy dotacji na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych.

4. Ochrona zabytków w sytuacjach kryzysowych

Opis stanu faktycznego

4.1. Z dokumentacji Gminy wynika, że w okresie objętym kontrolą sytuacja kryzysowa (orkan „Ksawery” - 5 październik 2017 r.) doprowadziła do uszkodzenia ogółem 12

⁵⁶ ZGL zarządza gminnym zasobem mieszkaniowym.

⁵⁷ Budynek przekazany do MTBS sp. z o.o.

⁵⁸ ZGL zarządza gminnym zasobem mieszkaniowym.

⁵⁹ ZGL zarządza gminnym zasobem mieszkaniowym.

⁶⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719.

budynków mieszkalnych oraz 16 budynków gospodarczych, a łączną wartość strat oszacowano na 26.900 zł.

(dowód: akta kontroli str. 1410-1411, 1415)

O ryzyku i zagrożeniach związanych z ww. sytuacją kryzysową Gmina była powiadamiana drogą elektroniczną przez Centrum Zarządzania Kryzysowego Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., tj.:

- o godz. 20:00 w dniu 4 października 2017 r. o orkanie „Ksawery” – prognoza niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych – od godz. 14:00 dnia 5 października 2017 do godz. 20:00 dnia 5 października 2017 r. przewidywany silny i bardzo silny wiatr w porywach 115 km/h, z kierunku południowo-zachodniego skracającego na północno-zachodni.

(dowód: akta kontroli str. 1378-1379)

Pomimo posiadania tych informacji Gmina nie powiadamiała zarządców/posiadaczy zabytków stanowiących własność Gminy o zagrożeniach (ryzykach) związanych z wystąpieniem ww. sytuacji kryzysowej oraz nie podejmowała innych przedsięwzięć zapobiegawczych i zabezpieczających.

(dowód: akta kontroli str. 1378, 1491, 1515-1527)

Kierownik Biura Ochrony Informacji Niejawnych i Bezpieczeństwa Publicznego⁶¹ wyjaśnił m.in., że w związku z ostrzeżeniem metrologicznym nie podejmowałem bezpośrednich działań dotyczących posiadanych przez Gminę zabytków. Informacja w tym zakresie zamieszczona została tylko na naszej stronie internetowej urzędu. (...).

Jednocześnie deklaruję, że w przypadku wystąpienia kolejnych sytuacji kryzysowych będę każdorazowo powiadamiał zarządców tych zabytków o ryzykach i zagrożeniach związanych z prognozowanymi sytuacjami kryzysowymi.

(dowód: akta kontroli str. 1488)

W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej (protokół z przeprowadzenia rozpoznania minersko-pirotechnicznego z 9 czerwca 2016 r.) o ww. sytuacji nie powiadomiono Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o podjętych działaniach i ewentualnych potrzebach pomocy.

(dowód: akta kontroli str.1377)

Z wyjaśnień Burmistrza wynika m.in. że sytuacja miała charakter dynamiczny, zarządzono ewakuację Urzędu i zabezpieczono wejście do niego. Po otrzymaniu wiadomości o braku zagrożenia, nie powiadomiono LWKZ.

(dowód: akta kontroli str.1474-1475, 1487)

Odnosnie ewentualnych trudności i ograniczeń (w szczególności związanych z obowiązującym prawem i rozwiązaniami organizacyjnymi) w sprawowaniu skutecznej ochrony nad zabytkami na wypadek sytuacji kryzysowych:

Burmistrz podał, że: *Do takich trudności czy ograniczeń zaliczyłbym przede wszystkim:*

- ograniczoną ilość szkoleń z tematyki opieki nad zabytkami i ochrony zabytków;
- wzrastającą liczbę zadań nakładanych na gminy, która powoduje, że tematyka związana z ochroną zabytków nie jest realizowana w wystarczającym zakresie;
- ograniczone możliwości finansowe i kadrowe gminy;
- często zmieniające się oraz niespójne przepisy prawa;
- niski poziom wiedzy z zakresu konieczności organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, powodujący brak

⁶¹ Zgodnie z zarządzeniem Burmistrza z 4 lipca 2008 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, zastępca szefa Zespołu. Do zadań zespołu należy m.in. ocena występujących i potencjalnych zagrożeń, monitorowanie i prognozowanie rozwoju sytuacji poprzez przygotowanie wniosków dotyczących wykonania lub zaniechania działań oraz przekazywanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami.

należytego zaangażowania jednostek organizacyjnych posiadających zabytki lub nimi zarządzającymi do realizacji tych zadań;

- *nierzetelnych wykonawców, którzy wykorzystują konieczność stosowania przez gminy przepisów o zamówieniach publicznych;*
- *niespójność interpretacji oraz brak stosowania przepisów prawa przez jednostki współpracujące. Dotyczy to w szczególności nieodpłatnego przekazania mapy ewidencyjnej bądź zasadniczej z zasobów Starostwa Powiatowego. Z interpretacji Głównego Geodety Kraju wynika, że gmina jest uprawniona do nieodpłatnego pozyskania mapy w celu realizacji zadań publicznych, z kolei z interpretacji Powiatowego i Wojewódzkiego Geodety wynika, że nie jest uprawniona;*
- *brak aktualizacji danych, dotyczy w szczególności Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, gdzie w zasobach organu funkcjonują nieistniejące nazwy ulic oraz nieaktualne podkłady mapowe.*

(dowód: akta kontroli str. 854-859)

Ustalono, że w 2016 r. i 2018 r.⁶² nie wykorzystano środków z rezerwy celowej na zadania z zakresu zarządzania kryzysowego wynoszącej odpowiednio w roku 2016 - 195.000 zł i w 2018 r. - 305.000 zł, z uwagi na brak zadań uprawniających do wykorzystania rezerwy. Natomiast w 2017 r. z kwoty rezerwy w wysokości 270.000 zł na usuwanie zniszczeń, wycinkę drzew i zakrzewień po przejściu huraganu Ksawery, wynajęciu specjalistycznego dźwigu w celu usunięcia drzew z budynku mieszkalnego w Kęszycy Leśnej wydatkowano 49.538,72 zł.

(dowód: akta kontroli str. 1409)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W związku z otrzymanymi informacjami o możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej Gmina zaniechała powiadomienia zarządców (administratorów) zabytków będących w jej posiadaniu o zagrożeniach (ryzykach) związanych z jej wystąpieniem oraz nie podejmowała innych przedsięwzięć zapobiegawczych i zabezpieczających.

Należy jednak zauważyć, że wskutek ww. sytuacji kryzysowej nie doszło do uszkodzeń zabytków należących do Gminy.

IV. Wnioski

W dniu 14 czerwca 2018 r. na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶³ (ustawa o NIK), kontroler poinformował o bezpośrednim niebezpieczeństwie dla życia i zdrowia ludzkiego Burmistrza, który poinformował o podjęciu stosownych działań. Szczegółowe informacje w tym zakresie zaprezentowano w pkt. 3.4 wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 1419-1421)

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagę wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. Zakończenie prac nad sporządzeniem gminnego programu opieki nad zabytkami oraz gminnej ewidencji zabytków stosownie do wymogów określonych w przepisach ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

⁶² Wg stanu na 18 czerwca 2018 r.

⁶³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.

2. Aktualizowanie gminnego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz opracowanie jednostkowych planów dla zabytków, których właścicielem jest Gmina.
3. Sporządzanie i wdrożenie instrukcji bezpieczeństwa przeciwpożarowego dla obiektów zabytkowych stanowiących własność Gminy.
4. Podjęcie działań zmierzających do realizacji zaleceń z okresowych kontroli w celu poprawy stanu technicznego zabytków (obiektów budowlanych).
5. Rzetelne kontrolowanie sposobu wykorzystania i rozliczenia dotacji udzielonych ze środków budżetu Gminy.
6. Dokonanie przeglądu oraz aktualizacji zadań i obowiązków przypisanych poszczególnym komórkom/pracownikom Gminy w celu zapewnienia kompleksowej i spójnej realizacji zadań w obszarze opieki nad zabytkami i ochrony zabytków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi i
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 12 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

Kontroler
Dariusz Obierzyński
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis